

Beleid Plasterk draait talentontwikkeling de nek om

In de nota Kunst van Leven maakte minister Plasterk (OCW) krap twee jaar terug bredere cultuurdeelname en talentontwikkeling tot beleidsprioriteit. Althans, zo leek het. Gisteren maakte de Raad voor Cultuur in een ongekend vlamme brandbrief duidelijk dat de minister het tegenovergestelde bewerkstelligt. Blijft Plasterk weigeren extra middelen beschikbaar te stellen voor talentontwikkeling onder jongeren en culturele minderheden, dan breekt hij af wat daarin de afgelopen kabinetsperiodes is bereikt.

Sinds de staatssecretarissen Nuis en Van der Ploeg is een begin gemaakt met het investeren in een nieuw culturaanbod voor nieuwe publieksgroepen. Hard nodig, willen de gevestigde cultuurinstellingen het contact met brede lagen van de bevolking niet verliezen. Jongerentheater 020, DOX, Rotterdams Lef, Likeminds, Urban Myth, Theaterhuis Alba, Don't Hit Mama, en meer actueel Crosstown Den Haag en CT Limburg, het is maar een deel van het nieuwe circuit dat zich tegenwoordig richt op jong en allochtoon talent, met name in de grote steden.

Met enthousiasme en gedrevenheid, en relatief kleine budgetten, ontwikkelen deze organisaties nieuwe methodes om de kloof te overbruggen tussen amateurkunst en de moeilijk toegankelijke professionele kunstwereld. Veel jong talent uit de grote steden vindt in dit nieuwe circuit een plek. Voor de grote talenten vormen deze organisaties een brug waarover zij de professionele podia en organisaties kunnen bereiken.

Wat deze inspanningen de afgelopen jaren hebben opgeleverd? Wel, Mimoun Ouissa werd acteur en filmmaker, Raymi Sambo kennen we van All Stars en producties bij diverse gezelschappen. Astrid van Eck (Waltz, Alex D' Electrique), Soundos El Ahmadi (stand up comediëne), Regilio Sedoc (danser bij AYA), Ryan Djojokarso (Galili Dance), Nasrdin (Het Toneel Speelt, Rotheater), Khadija Massaoudi (Likeminds, presentatrice RVU), Jose Klaasse (Vara serie Schnitzelparadijs, Het Toneel Speelt). Met het programma 'Expedities' en haar producties zorgt ALBA voor een constante doorstroom van acteurs naar de landelijke top. Marwan Kenzari kreeg aanbiedingen van het Nationale Toneel en Toneelgroep Amsterdam. Evrim Akyit, Karel van Laere en Annemarie de Bruijn zijn slechts drie andere namen uit de lijst van toptalenten.

Minstens 150 jonge talenten werden via de genoemde instellingen ontdekt en ondersteund in hun ontwikkeling, waarna ze een eigen plek konden verwerven in de professionele kunstwereld. Niet alleen als uitvoerend kunstenaars, maar ook als oprichters van muziek- en theatergezelschappen, programmeurs en docenten op vakopleidingen. Andere pupillen vinden hun weg in de cultuureducatie, in het MBO, Voortgezet Onderwijs, jeugdtheaterscholen, wijkpodia of in maatschappelijke dienstverlening.

In zijn nota 'Kunst van Leven' brak minister Plasterk een lans voor publieksverbreding en 'cultureel burgerschap', maar consequenties lijkt hij daaraan niet te willen verbinden. Om te zorgen dat het ontwikkelen van nieuw aanbod en talent uit niet-gevestigde circuits een vaste plaats krijgt in het cultuurbestel, moeten er nieuwe beoordelingscriteria worden ontwikkeld voor instellingen die daarin gespecialiseerd zijn. Doordat het hieraan ontbreekt, worden zij beoordeeld als gevestigde instellingen, en zijn ze overgeleverd aan de willekeur van kunstcommissies die geen duidelijk beeld hebben van het belang van kunst en kunde in talentontwikkeling.

De Nederlandse aanpak trekt internationaal veel aandacht. Maar intussen worden tientallen relatief jonge organisaties en podia in dit veld heen en weer geschoven tussen landelijke, provinciale en gemeentelijke kunstcommissies en kunstfondsen. Dat leidt tot volledige willekeur in de beoordeling van hun subsidieaanvragen. Dit maakt het voor sommige van deze instellingen zelfs na twintig jaar onmogelijk om tot wasdom te komen. Wat met de ene hand wordt opgebouwd, wordt met de andere hand weer afgebroken.

Twee ontwikkelingen dreigen nu rampzalig uit te pakken voor dit nieuwe werkterrein. De eerste is dat er van de genoemde organisaties door de Raad voor Cultuur slechts twee zijn aangewezen voor subsidiëring in de 'basisinfrastructuur', de dansgroepen DOX en Don't hit Mama. De reden is dat de commissie Dans behalve dansproducties ook onderzoek en ontwikkeling heeft laten meewegen in de beoordeling. In andere disciplines is louter naar de kwaliteit van de producties gekeken, waardoor geen van de overige organisaties het heeft gehaald. Zelfs Jongerentheater 020, dat aan de wieg stond van de talentontwikkeling onder nieuwe publieksgroepen, dreigt zijn landelijke subsidie te verliezen. Daarmee dreigt een belangrijke motor voor talentontwikkeling verloren te gaan.

De tweede ontwikkeling is dat de Raad voor Cultuur 15,5 miljoen extra noodzakelijk acht voor een minimale 'basisinfrastructuur' die innovatie richting nieuwe publieksgroepen mogelijk maakt. Deze taak is toebedacht aan gevestigde instellingen. Deze instellingen hebben al laten weten deze taak niet te kunnen en willen verrichten, als er geen extra middelen voor beschikbaar komen. Minister Plasterk weigert echter extra geld beschikbaar te stellen - het devies aan de Raad voor Cultuur was immers 'meer voor minder'. De Raad voor Cultuur heeft de minister gisteren onverbloemd laten weten dat hij met deze opstelling kiest voor het stopzetten van elke vernieuwing in het culturele veld.

De minister roept om innovatie, maar dreigt af te breken wat zijn voorgangers hebben opgebouwd. De gevestigde instellingen en de voorlopers op het gebied van publieksverbreding en talentontwikkeling hebben elkaar hard nodig om tot vernieuwing en groter publieksbereik te komen. De structuur en de vele samenwerkingsverbanden die daarin de afgelopen jaren zijn opgebouwd, dreigen nu van twee kanten om zeep te worden geholpen.

Het idee dat onderzoek en innovatie mogelijk zou zijn zonder investeringen, werkt in het bedrijfsleven op de lachspieren. Wij verzoeken de Kamer om de minister tijdens het Kamerdebat op 26 juni van deze onrealistische en heilloze gedachte af te brengen.

Ondertekend door:

Alba Theaterhuis, Likeminds, Siberia; Jeugd en Jongerentheater Rotterdam, DOX, Korzo, Lantaren Venster Producties, Solid Ground Movement, Netwerk CS, Jongerentheater 020,